

Mýty versus fakty o kólii dlhosrstej

Obrovská celosvetová popularita kólie dlhosrstej je niečo, čomu sa aj po rokoch len s ťažkosťami približuje módnosť akéhokoľvek iného psieho plemena. Prirodzene za vlnou veľkého vyzdvihnutia vždy nasleduje aj postupné ochladnutie. Tak to bolo aj pri dlhosrstých kóliách. Avšak stopa predchádzajúceho ošiaľu zostáva vždy aj po rokoch. Bohužiaľ, často aj vo forme úplných mýtov. Je to zrejme daň za popularitu, ktorú musí zaplatiť každé, predtým nadmieru vyzdvihnuté plemeno.

Pohľad na psa a sučku dlhosrstej kólie, na snímke Farwelly a Janis Zelené tuje.

Vďaka hollywoodskemu filmu „Lassie sa vracia“ sa kólia vryla do pamäti ľudí naprieč spektrom rôznych krajín, národností, farbiieb pletí, záujmov, životných priorít. Kóliu rozozná väčšina ľudí bez ohľadu na to, či sa o psov zaujíma, alebo nie. Ale toto poznanie býva až príliš často povrchné a ovenčené mylnými predstavami. Mýty o kóliách sa týkajú nielen ich vzhľadu, ale aj starostlivosti, či povahy.

Najčastejšie bývajú majitelia kólií konfrontovaní otázkou týkajúcou sa vzhľadu, resp. výšky. Pri náhodnom kontakte s kóliou zostávajú mnohí ľudia doslova v pomykove. Nie sú si istí, či sa jedná o kóliu, alebo o tú „malú“ kóliu, ako zvyknú laicky označovať šeltiu. Na vytvorenie dojmu, že kólia je obrovský pes malo vplyv

zrejme viacero faktorov. Najvýznamnejšou mierou asi zapôsobil fakt, že najznámejšiu sučku kólie na zemeguli „Lassie“, stvárnil pes (nie sučka) amerického typu. Samce môžu byť pri tomto plemene až o 10 centimetrov vyššie, čo však na impozantnejšom, mohutnejšom a viac osrstenom samčom tele môže opticky pôsobiť ešte výraznejšie. Okrem toho, že hlavný predstaviteľ sučky Lassie bol teda pes menom Pal, treba si uvedomiť, že na americkom kontinente sa podobne ako pri mnohých iných plemenách chovajú psy podľa amerického, nie európskeho štandardu. To platí aj pri kóliách. Už na prvý pohľad je jedným z prvých, do očí bijúcich rozdielov medzi oba typmi štandardu práve podstatne vyššia kohútiková výška amerických kólií.

Aj keď moc médií má nesporný vplyv na podvedomie ľudí, u nás vytváranie dojmu ohľadne vzhľadu utvrdzoval do určitej miery aj typ kólie chovanej na území bývalého Československa. Uzavretosť hraníc v minulých desaťročiach komplikovala využívanie jedincov z krajiny pôvodu. Chované boli vo veľkej miere u nás psy s výškou blízkou hornej hranice štandardu, ktoré zároveň pri úzkych hrudníkoch a slabšom osrstení pôsobili dojmom ešte vyšším ako bola skutočnosť.

Kólia bola početným plemenom, preto jej bežný kontakt nebol takou vzácnosťou, ako v dnešných dňoch. Zrejme práve podoba kólií zo spomínaných čias zostala v mnohých pamätiach dodnes. A nepochybne na vynáranie spomienok

Pes dlhosrstej kólie (Aragorn Amnis Rheij) má štandardnú výšku medzi 56–61 cm. Hmotnosť psa sa pohybuje od 19–25 kg

Sučka kólie dlhosrstej (Ch. Vega Vitality Zelené tuje) má štandardnú výšku 51–56 cm a v priemere hmotnosť od 18–23 kg

Trojročná Veronika so psom kólie
(Sultan Saladin Zelené tuje)

z detských čias má vplyv aj podvedomá nostalgia z pohľadu malého človečika.

Bez ohľadu na dobu a presadzovaný typ, **kólia je a vždy bola stredným plemenom** s priemernou výškou u sučky od 51–56 a u psa od 56 do 61 cm. Šeltia, s ktorou je často zamieňaná má výšku len zhruba 36–37 cm.

Ďalším, veľmi častým omylom je predstava úmornej starostlivosti o **srst'** kólie. Bohužiaľ, tento mýtus podporujú aj niektoré menej dôveryhodné encyklopédie psov. Samozrejme, že neexistuje psie plemeno, u ktorého by to šlo bez akejkoľvek údržby. Avšak u kólie, vzhľadom na tvrdú štruktúru srsti, nedochádza k plstnateniu a splietaniu srsti, čiže si nevyžaduje denno-denné česanie. Dokonca plžnutie na rozdiel od krátkosrstých plemien neprebíha celoročne, ale len nárazovo počas krátkeho obdobia v roku. Čiže domácnosť je poznamenaná v ďaleko menšej miere, ako pri krátkosrstom psovi. Nehovoriac o tom, že srst' kólie sa nezapicháva do kobercov, gauča, či oblečenia majiteľa a v prípade výskytu sa dá veľmi ľahko navlhčenou handrou odstrániť. V porovnaní s inými plemenami, ktoré treba často česať, kúpať, strihať, či natáčať srst', srst' kólie skutočne vyžaduje minimálnu starostlivosť. Na dosiahnutie dokonalého vzhľadu stačí 2 × mesačne prečesať kefou s hrubými štetinami. Väčšina majiteľov kólií vykonáva spomínanú údržbu v rámci bežnej rutiny, nakoľko kólie vnímajú česanie pozitívne. Zaradovanie starostlivosti o srst' kólie ku zložitej údržbe je znakom úplnej nevedomosti a neskúsenosti v danej oblasti.

Nie síce často, ale z času na čas sa majitelia kólií stretnú s ich označením za hlúpe psy. Dôjsť na koreň tomuto úplne nezmyselnému mýtu asi ani nie je možné. **Kólie patria k najinteligentnejším plemenám psov vôbec!** Ťažko povedať, či za to môže povrchný názor poniektorých ľudí, ktorí neveria, že je možné, aby to, čo je pekné, mohlo byť zároveň aj múdre. Alebo či sú to

pozostatky z čias vrcholnej vlny popularity plemena, kedy sa nosilo vlastniť čo i len veľmi vzdialenú podobu kólie – do vzhľadu i povahy. Kólia je veľmi múdre a učentlivé stvorenie. To však neznamená, že patrí do rúk každému. Vždy je tiež potrebné pamätať na to, že na rozvinutie vysokej prirodzenej inteligencie potrebuje pes dostávať duševné stimuly od svojich majiteľov. Tie kólia s ľahkosťou naberá sama už len z denno-denného kontaktu s ním. Je človeku veľmi oddaná. Nebude sa síce nikdy vnucovať, no potrebuje cítiť zázemie a lásku. Život bez kontaktu s človekom je pre kóliu nepredstaviteľný a môže ju zlomiť. Podobne, ako tvrdé a necitlivé zaobchádzanie, ktoré je pri takom poslušnom, nenáročnom a múdrom psovi aj zbytočné.

Mylné predstavy sa samozrejme netýkajú len kólií, ale aj iných plemien a chovu psov celkovo. A nie je ich málo. Za spomenutie stojí napríklad **mýtus o tom, že rodokmeň dostáva iba 6 šteniatok z vrhu.** Zrejme to niekedy v 50. rokoch 20. storočia u nás aj veľmi krátko platilo, no je až zarážajúce, ako sa tento názor vpečatil do všeobecnej mienky. Aj po mnohých desaťročiach dokážu množitelia týmto nezmyslom stále oklamať až príliš veľa ľudí. Preto nielen v súvislosti s kóliami netreba vždy veriť všetkému, čo sa rozpráva. Ak človeka niečo zaujíma, je vhodnejšie si veci na-

Sučka (Nyitramenti Yekaterina Empress)
vo veku 7 mesiacov

študovať v serióznej literatúre, stretnúť sa s ľuďmi veci znalými a serióznymi. A až na základe toho si pomaly, postupne vytvorí svoj názor. Spoliehanie sa na vlastný úsudok podporený vlastnými reálnymi skúsenosťami a pocitmi je asi najvhodnejšou cestou, a to nielen v oblasti chovu psov. 🐾

MVDr. Stanislava ZUBRICKÁ
poradkyňa chovu kólií
Chovateľská stanica Zelené tuje
Snímky: MVDr. Pavol Zubrický

Sučky Vega Vitality Zelené tuje
a Enigma Empress du Clos de Seawind